

การสร้างเครือข่ายทางสังคมและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มีต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในจังหวัดสงขลา

Creation of Social Network and Applying Sufficiency Economy
Philosophy Toward Balanced Scorecard of Small and Medium
Enterprises in Songkhla Province

อนวัต สงสม

Anuwat Songsom

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ จ.สงขลา 90000
Program of Modern Trade Business Management, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin
University, Songkhla 90000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: sanuwat52@gmail.com

(Received: September 9, 2019; Accepted: November 15, 2019)

Abstract: The purpose of this research was to analyze the causal relationship between the creation of social network, the applying of sufficiency economy philosophy (SEP) and performance in the context of small and medium enterprises (SMEs). The sample consisted of 240 entrepreneurs in Songkhla province by multi-stage sampling. A set of questionnaires was used as a research instrument which measured on checklist and five-point Likert scales. The developed structural equation model (SEM) consisted of 3 latent variables and 12 observed variables. The primary data were analyzed by descriptive statistics, and the goodness of fit of the model was assessed by using structural equation modeling. The results revealed that the measurement model fitted with the empirical data and accounted for a construct reliability of 0.69-0.87, and an average variance of 0.59-0.81. The SEM model was found to have a good fit for the empirical data ($\chi^2/df=1.87$, CFI=0.93, RMSEA=0.046, SRMR=0.043). An application of the SEP factor was found to mostly affect the SMEs performance with an effect size of 0.65, followed by social network with an effect size of 0.53 at a significant level of 0.05. Additionally, social network positively affected an application of the SEP with an effect size of 0.47.

Keywords: Social network, sufficiency economy philosophy, small and medium enterprises

บทคัดย่อ: งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างเครือข่ายทางสังคม การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการวิสาหกิจในจังหวัดสงขลาจำนวน 240 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ข้อคำถามแบบเลือกตอบและประมาณค่า 5 ระดับ แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง และ 12 ตัวแปรสังเกตได้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติเชิงพรรณนา และตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ผลวิจัยพบว่าแบบจำลองการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างระหว่าง 0.69-0.87 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้ระหว่าง 0.59-0.81 เช่นเดียวกับแบบจำลองสมการโครงสร้างที่ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df=1.87$, CFI=0.93, RMSEA=0.046, SRMR=0.043) โดยพบว่าผลการดำเนินงานวิสาหกิจได้รับอิทธิพลทางตรงจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด ด้วยขนาดอิทธิพล 0.65 รองลงมาคือการสร้างเครือข่ายทางสังคม ขนาดอิทธิพล 0.53 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ขณะเดียวกันการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัยเครือข่ายทางสังคม ด้วยขนาดอิทธิพล 0.47

คำสำคัญ: เครือข่ายทางสังคม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

คำนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (small and medium enterprises: SMEs) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในปี 2561 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (หรือ GDP SMEs) มีมูลค่ากว่า 7 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของไทยทั้งหมด มีผู้ประกอบการกว่า 2.74 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 99.7 ของวิสาหกิจทั้งหมด รองรับการทำงาน 10.5 ล้านคน จากจำนวนกิจการที่ค่อนข้างสูงดังกล่าว ทำให้การแข่งขันสูงตามไปด้วย การปรับตัวของ SMEs ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก

การสร้างความยั่งยืนขององค์กรจึงเป็นกระบวนการที่ได้รับความสนใจและมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการตัดสินใจสำหรับองค์กรที่

จะนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ โดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ “สามคุณลักษณะ และสองเงื่อนไข” ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม โดยความพอประมาณเป็นการวางแผนที่คำนึงถึงการดำรงอยู่ได้ในระยะยาว ขณะที่ความมีเหตุผลเป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านการมีภูมิคุ้มกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ด้านความรู้เป็นการติดตามข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากิจการอย่างสม่ำเสมอ และด้านคุณธรรมที่เน้นการให้บริการลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ เพื่อการสร้าง ความอย่างยั่งยืนให้กับวิสาหกิจ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การยอมรับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับกิจการ ได้รับอิทธิพลจาก ภาวะผู้ประกอบการ และเครือข่ายทางสังคม (social networks) ซึ่งเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับคู่ค้า ชัพพลายเออร์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เครือข่ายทางสังคมช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ และสร้างความเติบโตให้กับธุรกิจ (Janthong, 2014) ขณะเดียวกัน ทำให้วิสาหกิจสามารถเข้าถึงตลาด และพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขัน และทำให้ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจดีขึ้น (Franco *et al.*, 2016)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสนใจวิเคราะห์หัตถิพลระหว่างการสร้างเครือข่ายทางสังคม และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ พร้อมทั้งผลลัพธ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดของ Kaplan and Norton (1992) โดยใช้เครื่องมือ balanced scorecard ซึ่งเป็นการวัดผลการดำเนินงานทั้งที่เป็นการเงินและที่ไม่ใช่การเงิน ทั้งนี้ ศึกษาในบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลา เพราะมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสูงถึง 48,615 ราย และมีการจ้างงานกว่า 171,188 คน ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (อนุวัต สงสม, 2562) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ดังกล่าวให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นในระยะยาว

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการสร้างเครือข่ายทางสังคม การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

อุปกรณ์และวิธีการ

กลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้กำหนดตัวอย่างคือตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดสงขลา อาศัยเกณฑ์ตามแนวคิด

ของ Jackson (2003) ที่เสนอว่าอัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่างและตัวแปรสังเกตได้ ควรจะเท่ากับ 20 ต่อ 1 งานวิจัยฉบับนี้ มีตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวแปร จึงกำหนดตัวอย่างจำนวน 240 ราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) เริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งวิสาหกิจออกเป็น 2 กลุ่มตามประเภทธุรกิจ คือวิสาหกิจด้านการผลิต ด้านบริการและการค้าปลีก จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) กำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละประเภทวิสาหกิจ จำนวนเท่าๆ กัน คือ 120 ตัวอย่าง หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

ตัวแปรและการวัดตัวแปร งานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง คือ เครือข่ายทางสังคม (social networks) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy philosophy) และการวัดผลการดำเนินงาน (performance measures) โดยตัวแปรแฝงเหล่านี้ วัดจาก 12 ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย การวัดเครือข่ายทางสังคมจาก 3 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การติดต่อกับผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น และการจัดการปัญหาด้านความสัมพันธ์ ตามแนวคิดของ Janthong (2014) และวัดการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจาก 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม สำหรับการวัดผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ อาศัยแนวคิดของ Kaplan and Norton (1992) จาก 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายในนวัตกรรมและการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของสถานประกอบการ ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และตอนที่ 2-4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดตัวแปรแฝงต่าง ๆ ซึ่งข้อคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่าตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถาม (IOC) พบว่า มีค่าความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ (ค่า IOC มากกว่า 0.50) ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของมาตรวัดอยู่ระหว่าง 0.65-0.84 และมีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้ระหว่าง 0.58-0.81

การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าความถี่และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปร ด้วยการประมาณค่าด้วยวิธี maximum likelihood โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL เพื่อทดสอบแบบจำลองการวัด การทดสอบแบบจำลองสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ตามลำดับ

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ ทายาท หรือผู้บริหารระดับสูง เป็นเพศชายร้อยละ 67.5 ส่วน

ใหญ่มีอายุ 41-45 ปี (ร้อยละ 32.5) สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 67.8) บพบาทเป็นทั้งเจ้าของกิจการและทำหน้าที่ผู้บริหารด้วย (ร้อยละ 61.2) จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด (ร้อยละ 45.3) มูลค่าของสินทรัพย์ถาวร 1-30 ล้านบาท (ร้อยละ 65.7) จำนวนพนักงาน 16-20 คน (ร้อยละ 35.7) และดำเนินกิจการมาแล้ว 11-15 ปี (ร้อยละ 45.2) กิจการส่วนใหญ่มีรายได้และยอดขายเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 6-10 กำไรสุทธิอยู่ระหว่างร้อยละ 11-15 และผลตอบแทนการลงทุนอยู่ระหว่างร้อยละ 6-10

ผลการทดสอบแบบจำลองการวัด (measurement model) ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง และ 12 ตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df=1.83$, CFI=0.94, RMSEA=0.045, SRMR=0.041) ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของมาตรวัด (construct reliability) อยู่ระหว่าง 0.69-0.87 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่ถูกสกัดได้ (average variance extracted) อยู่ระหว่าง 0.59-0.81 แสดงว่าองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นสูง และอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้ดี

ผลการทดสอบแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM model) พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df=1.87$, CFI=0.93, RMSEA=0.046, SRMR=0.043) โดยน้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรแฝงในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรผลการดำเนินเชิงคุณภาพของวิสาหกิจได้ร้อยละ 77.5 เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปรแฝง พบว่า การสร้างเครือข่ายทางสังคมมีตัวแปรสังเกตได้ด้านการติดต่อผู้อื่น ที่น้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ($\lambda=0.75$, $P<.05$) ค่า

สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.71 ขณะที่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีตัวแปรสังเกตได้ด้านความรู้ ที่น้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ($\lambda=0.78, P<.05$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.79 สำหรับตัวแปรแฝงผลการดำเนินงาน

เชิงคุณภาพ มีตัวแปรสังเกตได้ด้านลูกค้า ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ($\lambda=0.74, P<.05$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.85 รายละเอียดดัง Figure 1

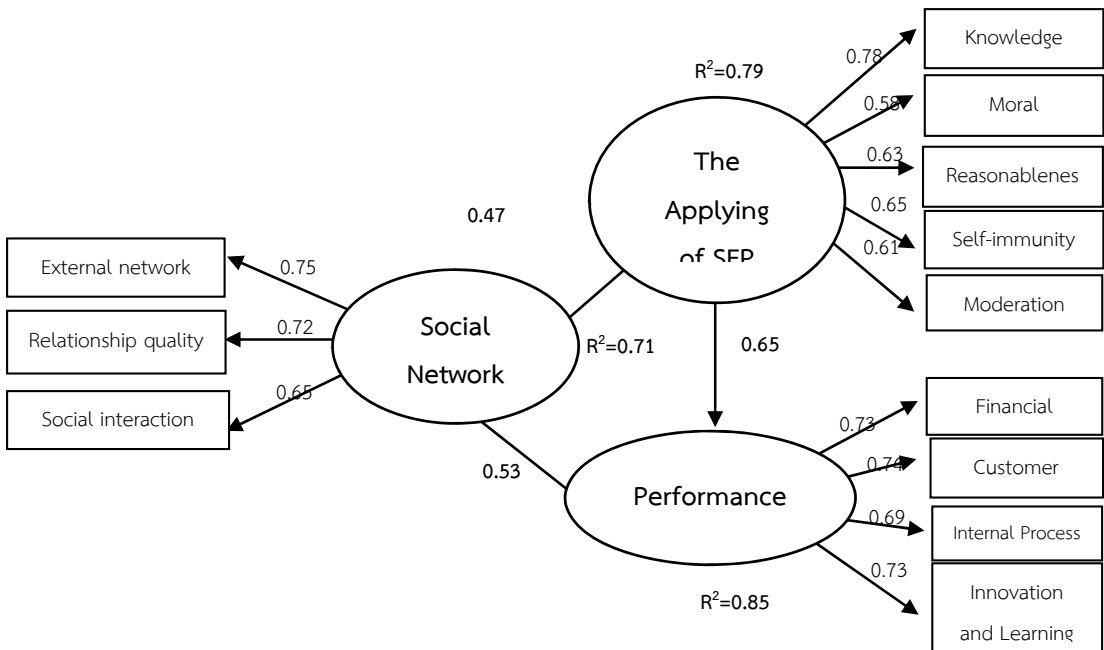

Figure 1. The results of hypotheses testing

ผลการทดสอบสมมติฐานจาก Figure 1 พบว่า มีการยอมรับสมมติฐานทั้งสามข้อ และสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ และมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.47 และ 0.53 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่ปัจจัยด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพล

ทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.65 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สำหรับปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม นอกจากจะมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพแล้ว ยังสามารถมีอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) โดยมีตัวแปรการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรคั่นกลาง (mediator) ซึ่งค่าอิทธิพลทางอ้อมดังกล่าว มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.21 ณ ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้น ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม จึงมีอิทธิพลรวม (total effect) ต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจเท่ากับ 0.74 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยซึ่งพบว่า “เครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ 2 ตัวแปร คือ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจ” ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Netpradit *et al.* (2014) และ Wingworn *et al.* (2015) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เพราะวิสาหกิจใดไร้ซึ่งเครือข่าย ย่อมทำให้วิสาหกิจนั้นมีการพัฒนาในอัตราที่ต่ำ และไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เครือข่ายทางสังคมจึงมีความสำคัญมากต่อการระบุโอกาสใหม่ ๆ ที่จะทำให้วิสาหกิจ สามารถเข้าถึงตลาด และพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันที่พิเศษขึ้นมา ผ่านการสะสมความรู้และการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจอย่างเป็นทางการ (Zhou *et al.*, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Janthong (2014) ที่กล่าวว่า การที่วิสาหกิจมีเครือข่ายทางสังคม ทำให้กิจการสามารถรับรู้ข่าวสารที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันการณ์ สามารถสร้างอำนาจในการต่อรองได้ง่ายกว่าการที่จะเจรจาเพียงรายเดียว และทำให้มีแหล่งที่จะกระจายข่าวสารของกิจการ นอกจากนั้น อิทธิพลในเชิงเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กันในแง่ผู้ซื้อและผู้ขาย ถ้ากิจการมีเครือข่ายทางสังคมมากก็ยิ่งทำให้กิจการมีช่องทางการจำหน่ายสินค้า

เพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้น เครือข่ายทางสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานและความสำเร็จของวิสาหกิจ

ผลการวิจัยซึ่งพบว่า “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจ” ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mettathamrong *et al* (2019) Thongboonchoo (2014) Thonglard *et al.* (2017) และ Thongpoon *et al.* (2012) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ล้วนช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละกิจกรรมหลักของวิสาหกิจ ทั้งด้านการลงทุน การระดมทุน และการดำเนินงานต่าง ๆ กระทำได้อย่างรอบคอบและระมัดระวังมากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินกิจการของวิสาหกิจไม่ต้องเผชิญความเสี่ยงมากเกินไป และมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันต้องมีเงื่อนไขคือการแสวงหาความรู้อย่างเพียงพอ และมีหลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะส่งผลให้วิสาหกิจเติบโตและยั่งยืน

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสร้างเครือข่ายทางสังคม เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่ทำให้วิสาหกิจมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และส่งผลให้วิสาหกิจมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นทั้งในแง่การเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และนวัตกรรม ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงของ

การบริหารจัดการ (managerial contributions) กล่าวคือ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วิสาหกิจจะต้องพัฒนาองค์การไปสู่ภาวะความเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้และบริหารจัดการโอกาส และมีเครือข่ายทางสังคม เพื่อเป็นช่องทางที่จะกระจายข้อมูลข่าวสาร การเพิ่มโอกาสใหม่ๆ ที่จะทำให้วิสาหกิจ สามารถเข้าถึงตลาด รวมถึงการสร้างอำนาจต่อรองได้มากขึ้น โดยการตัดสินใจในสิ่งเหล่านี้หากยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดำเนินการต่าง ๆ อย่างรอบคอบและระมัดระวัง ภายใต้ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ย่อมทำให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนต่อวิสาหกิจ

ทั้งนี้ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป อาจมีการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มเติมตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจ เช่น ภาวะผู้ประกอบการ ค่านิยมร่วม บทบาทหรือการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงอาจทำการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) โดยมีทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการวิสาหกิจ ผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Franco, M., H. Haase and A. Pereira. 2016. Empirical study about the role of social networks in SME performance. Journal of Systems and Information Technology 18(4): 383-403.
- Jackson, D.L. 2003. Revisiting sample size and number of parameter estimates: some support for the N:q hypothesis. Structural Equation Modeling 10(1): 128-141.
- Janthong, K. 2014. The influence of background, entrepreneurial orientation, and social network toward business success of Ratchaburi entrepreneurs. Journal of Association of Researchers 19(1): 123-134. (in Thai)
- Kaplan, R.S. and D.P. Norton. 1992. The balanced scorecard—measures that drive performance. Harvard Business Review 70(1): 71-79.
- Mettathamrong, J., C. Phromket and K. Vichasilp. 2019. Analysis of a confirmatory factor model of community enterprise management in Sakon Nakhon province to Thailand 4.0. Journal of Community Development and Life Quality 7(3): 249-260. (in Thai)
- Netpradit, N., S. Srisai and J. Wibhatakalasa. 2014. An operational effectiveness for entrepreneurs' management of ceramic industrial handicrafts products at Lampang provincial area. Journal of Association of Researchers 19(1): 97-110. (in Thai)

- Scuotto, V., M. Del Giudice and E.G. Carayannis. 2017. The effect of social networking sites and absorptive capacity on SMEs' innovation performance. *The Journal of Technology Transfer* 42(2): 409-424.
- Songsom, A. 2019. Effects of innovativeness on competitive advantage of small and medium enterprises (SMEs) in Songkhla province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 12(3): 821-835. (in Thai)
- Songsom, A. 2014. Structural equation model of small and medium enterprise management based on the philosophy of sufficiency economy. *WMS Journal of Management, Walailak University* 3(2): 51-56. (in Thai)
- Thongboonchoo, C. 2014. Sustainable organization from philosophy of sufficiency economy and total quality management. *Journal of Management Science, Nakorn Pathom Rajabhat University* 1(1): 13-28. (in Thai)
- Thonglard, B., P. Intakhan and B. Budsaba. 2017. Guidelines for improving the sustainable business according to sufficiency economy philosophy of SMEs in Lampang Lumphun and Chiang Mai. *Journal of Association of Researchers* 21(1): 74-87. (in Thai)
- Thongpoon, S., N. H. Ahmad and S. Yahya. 2012. Sustainable performance of Thai SMEs: Investigating the entrepreneurial competencies and sufficiency economy philosophy. *Asia Pacific Journal of Management and Entrepreneurship Research* 1(2), 5-20.
- Wingworn, B., T. Noithonglek and M. Piriyaikul. 2015. The mediating effect of innovation, family constitution, business networking on entrepreneurship and family business performance. *Journal of Association of Researchers* 20(1): 46-61. (in Thai)
- Zhou, L., W.P. Wu and X. Luo. 2007. Internationalization and the performance of born-global SMEs: The mediating role of social networks. *Journal of the International Business Studies* 38(4): 673-690.